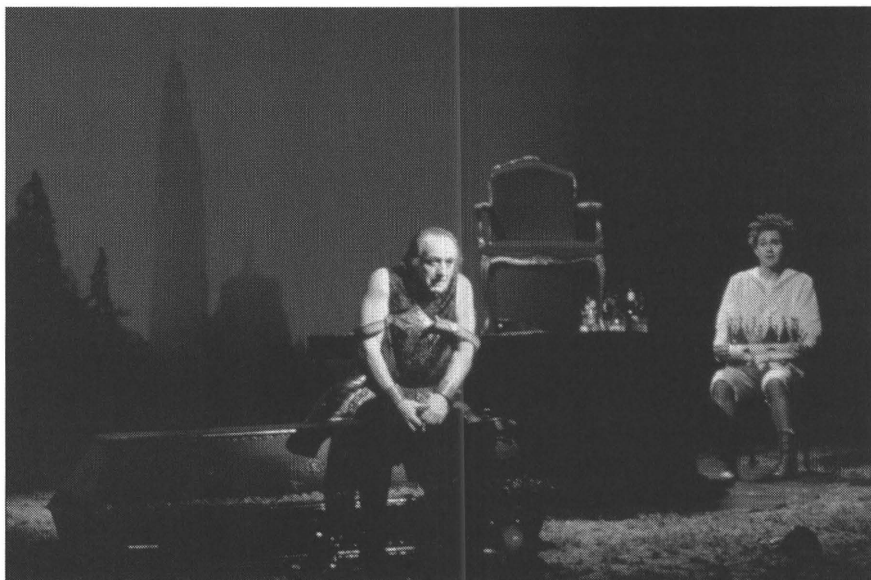

LE GRAND MACABRE IN DE VLAAMSE OPERA

Eindelijk was *Le Grand Macabre* in Vlaanderen te zien. Eindelijk, omdat deze opera van de Hongaar Ligeti gebaseerd is op de tekst van Michel de Ghelderode en het gegeven voortkomt uit een bepaalde visie op de Vlaamse volksaard. Het komt zo weinig voor, Vlaanderen op de operascène, dat je zou denken dat elke theaterdirecteur van het land reeds twintig jaar geleden zou gevochten hebben om dit werk op de planken te brengen. Waarom dat niet gebeurd is, wil waarschijnlijk zeggen dat, ondanks de vele discours over de noodzakelijke en dringende vernieuwing in de opera, de directeurs toch nog bang blijven voor hun publiek. Het wordt dan heel voorzichtig binnengeleid in de muziek van de vorige eeuw. Maar goed, beter laat dan nooit en dus is *Le Grand Macabre* nu in Antwerpen aangeland.

Het moet gezegd dat van bij zijn eerste opvoering de opera begroet werd als een belangrijke bijdrage tot het operagenre. De opera is reeds in vele landen opgevoerd, en mocht zich zelfs verheugen over een productie op het Festival van Salzburg. De hoogste tijd dus, dat hij in het Beughelland Vlaanderen neer zou strijken.

Le Grand Macabre in De Vlaamse Opera (Foto: Annemie Augustijns)

György Ligeti behoort de generatie componisten die in de jaren 1960 de muziektaal helemaal op zijn kop zetten. Dat voert ons terug naar een tijd toen 'hedendaagse muziek schrijven' een heel heroïsche klank had. Ligeti schreef niet alleen schitterende stukken voor groot orkest (Stanley Kubrick, met zijn grote muzikale eruditie en perfecte smaak, maakte één van die composities wereldberoemd omdat hij het op de soundtrack van *2001: A Space Odyssey* gebruikte). Maar Ligeti werd ook door het theater aangetrokken. Hij is op dat punt een kompaan van Mauricio Kagel. Beide componisten maakten stukken die tot het 'muziektheater' behoorden. Deze term, die hier een quasi technische betekenis heeft, sloeg op een aantal partituren waarbij de uitvoerders (musici, dirigenten of zangers) een theaterprestatie moesten leveren. Zo schreef Ligeti *Aventures* en *Nouvelles Aventures* in 1962 en 1965. Daar kwamen onder meer een stapel bordes aan te pas. Ligeti, zoals zijn generatiegenoten, wilde buiten de conventionele instrumenten gaan en nieuwe, verrassende klankbronnen aanspreken.

De geest van dit muziektheater vindt men ook terug in de opera *Le Grand Macabre*, een werk dat Ligeti in 1977 schreef. Men kijke naar de afstand in de tijd: in 1962 was Ligeti iemand uit de marge, bezig met partituren waarvan de goegemeente zich afvroeg of het wel muziek was. In 1977 begon hij tot de hedendaagse meesters te behoren, die zelfs in 'echte' operahuizen toegelaten werden. Op dit ogenblik, in 2001, wordt Ligeti geëerd als een één van de belangrijkste componisten van de twintigste eeuw, en kan je zijn hele oeuvre zelfs beluisteren op een prestigieuze reeks cd's, uitgegeven door Sony. Om weer aan te sluiten bij onze eerste opmerkingen: de allerhoogste tijd dat zijn opera in onze Belgische operahuizen op de affiche staat.

Johan THIELEMANS

Le Grand Macabre van György Ligeti ging in première in de Vlaamse Opera te Antwerpen op 7 november 2000. Muzikale leiding: Luca Pfaff; Regie: Ernst Theo Richter.